

Fogalmazás

Ez a fogalmazás ismereteket ad Kölcsey Ferenc és Orbán Ottó életéről, munkásságáról, illetve hogyan kapcsolódnak egymáshoz.

Kölcsey Ferenc 1790-ben Sződmeteeren született középnemesi családban. Gyermekkori betegsége miatt elveszítette fél szeme világát. Tizenkét évesen árva volt, de később Kölcsey Kálmánt saját gyermekeként nevelte. Tanulmányait Debrecenben, a Református Kollégiumban és a pesti Egyetemen végezte. Debreceni diákként, Csokonai temetésén ismerkedett meg Kazinczy Ferencsel, akivel innentől levelezik és verseit küldi neki. A nyelvújítási harcban Kazinczy felkérésére Szemerével közösen írták a Felelet a Mondolatra (1815) című pamfletet – válaszként az ortológusok támadására (Mondolat). Tulajdonképpen ez a munka tette országosan ismertté nevét. 1838. augusztus 24-én halt meg Csekén. Orbán Ottó évekkel később 1936. május 20-án született Budapesten. 1945 után félárvaként intézetben nevelkedik. Már egészen fiatalon kezd verseket írni és később évente jelentek meg versei. Munkáját 1989-től beárnyékolta a Parkinson-kór, ami miatt meg kellett műteni. A műtét csak rövid ideig hozott javulást és 2002. május 20-án meghalt.

De térjünk arra a műre, amelynek címe mindkettőjük nevéhez kapcsolódik. Ez a mű nem más, mint a Vanitatum Vanitas. A cím jelentése hiúságok hiúsága, vagyis hiábavalóságok hiábavalósága. Itt egyértelműen látszik a szótőismétlődés (figura etymologica), viszont Orbán O. a műben szóismétlést is alkalmaz pl. körbe,körbe,körbe. Már a cím is egy véleményt fejez ki, amit az egész műben éreztet a költő. Utal a Bibliára, azon belül is Salamon könyvére, így az olvasó első látásra vallási témájú versre gyanakodhat. Első pillantásra szembeütő különbség, hogy Orbán O. műve öt versszakos, míg Kölcsey-é tíz versszakos. Végig érezhető, hogy csalódottság szülte a verset és hangvétele is ironikus, kétkedő ill. cinikus, ami a Himnusz hangvételének az ellentéte. A költő először a természet egészét, majd a nagy hadvezéretet, bölcsüket, művészeket, végül az emberi létet, érzelmeket és a halhatatlanságra való törekvést alacsonyítja le az ironikus túlzás eszközeivel. Szerkezetileg az első és az utolsó versszak keretbe foglalja a verset. Nézzük a költői eszközöket, például az ellentéteket. Kölcsey komoly dolgokat állít szembe egymással pl. kezdet-vég, hit, remény-szivárvány (mulandóságot fejez ki), Orbán Ottó is hasonló ellentéteket alkalmaz pl. érdek,gazság-igazság,törvény, új-régi. A két mű stílusában megegyezik, hisz mindkettő nominális stílusú (sok főnevet és melléknevet használ). Orbán O. művében megjelenik a felsorolás pl. törvény,jogrend,igazság, ami Kölcsey-nél is elmondható, de az már inkább fokozás pl. tompa,nyugodt,érezetlen amiből látszik, hogy egy hangulati skálán halad végig. Mindkettő műben megtalálható egy E./2. személyben való felszólítás (Orbán Ottónál: „Legyints rá, és menj tovább!”) Kölcsey komoly következtetést von le: „Mind csak hiábavaló!” Illetve „Bölcs az, mindent ki megvet.” És Orbán O. művében is van egy következtetés: „Ember embert ma is enne” Kölcsey használ metaforákat pl. fuvallat a halál, holdvilág boldogságunk, gyertyaláng a világunk, füst a balsors stb. és itt a Földet „kis hangyafészek”-hez hasonlítja, a csatákat pedig „kakasviadal”-hoz ezt a másik költő is alkalmazza. Kölcsey-vel ellentétben Ottó hasonlatot is elhelyezett a művében pl. „habzik a szó, mint a lóhúg”. Kölcsey szórendi cserét használ, mégpedig úgy, hogy a fontosabb dolgokat előre helyezi. Rímképlete mindkét műnek azonos (ab ab cc dd), ebből látszik, hogy mikor Orbán O. megírta a művét, erre is odafigyelt, illetve Kölcsey-t meg is említi versében. Kölcsey kérdéseket tesz fel a műben,

amikre a következő sorban választ is ad. Ez egy párbeszéd is lehet, hisz kérdés-felelet formát alkalmaz nem is egyszer.

Tehát egyértelműen kimondhatjuk, hogy mindkét mű negatív és mindent megkérdőjelez, illetve semminek sem látja értelmét. Kölcsey az egész műben ezt érezteti és Orbán O. pedig arra utal versében, hogy hiába telt el annyi idő, a helyzet még mindig ugyanaz, és ha változott is valami, az sem pozitív irányban történt. Lényegében mindketten a saját véleményüket fogalmazzák meg és így továbbítják nekünk, az olvasóknak.